

Pussikämmekkä

Grönkulla
Coeloglossum viride

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Pussikämmekkä on pienikokoinen, vaatimattoman näköinen kämmekkä. Sen ulkonäkö vaihtelee Suomen eri osissa. Eteläisessä Suomessa esiintyvä pussikämmekkä on 20–30 cm korkea ja sillä on 4–5 lehteä. Kukat ovat vihreät, ja niissä on vain vähän punaista tai ruskeaa väriä. Pohjois-Suomessa esiintyvä pussikämmekkä on pienempi, 2–3 lehtinen ja sen kukissa on runsaasti ruskeaa ja myös punaista. Pussikämmekän kukinto on harsu, siinä on 5–20 kukkaa. Kukan huuli on pitkä, kapea ja kolmiliuskainen. Kannus on lyhyt ja pussimainen. Pussikämmekkä kukkii kesä-elokuussa.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pussikämmekkä kasvaa Etelä-Suomessa lehtoissa, lehtomaisissa metsissä ja tuoreilla niityillä, Pohjois-Suomessa letosoilla, tunturikoivikoissa, kalkkivaikutteisilla toreilla tunturiniityillä ja -kankailla.

Nykytila ja uhkatekijät

Pussikämmekän uhanalaistumiseen ovat vaikuttaneet ensisijaisesti metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ojitus ja turpeenotto, pellonraivaus sekä avoimien alueiden sulkeutuminen niittyjen kasvaessa umpeen ja lehtojen tihentyessä laidunnuksen loputtua. Myös lehtojen kuusettuminen on haitaksi pussikämmekälle.

Hoitosuositukset

Pussikämmekän niittykasvupaikkoja voidaan hoitaa niittämällä. Lehtoissa ja lehtomaisissa metsissä voidaan tarvittaessa raivata pensaikkoa sekä harventaa tai poistaa varjostavia kuusia. Hakkuutähteet tulisi kuljettaa pois alueelta eikä puutavaraa saisi varastoida kasvupaikalla. Suokasvupaikoilla tulisi huolehtia kosteusolojen säilymisestä välttämällä ojituksia ja muita pussikämmekän kasvupaikan vesitalouden vaikuttavia toimia. Osa pussikämmekän kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä, joiden ominaispiirteitä ei saa muuttaa.

Lähteet

Luontoportti, Pussikämmekkä. <https://luontoportti.com/t/1306/pussikam-mekka>. Viitattu 22.11.2021.

Suomen Lajitietokeskus, Pussikämmekkä – *Coeloglossum viride*. <https://laji.fi/taxon/MX.40062>. Viitattu 22.11.2021.

Kuva: Terhi Rytteri